

LIFE 09 NAT/SK/000396 Conservation of *Aquila pomarina* in Slovakia
Ochrana orla krikľavého na Slovensku

Ako môžu pomôcť orlovi krikľavému vlastníci a užívatelia pri obhospodarovaní lesnej a poľnohospodárskej pôdy?

Boris Maderič

fotodokumentácia: B. Maderič, M. Dravecký, J. Kicko a M. Demko

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich
kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský
Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Obsah prezentácie

- Úvod (národný lesnícky program, zákon o lesoch)
- Odporúčané manažmentové opatrenia pre zachovanie priaznivého stavu orla krikľavého - hniezdne biotopy v CHVÚ Slovenský kras
- Odporúčané manažmentové opatrenia pre zachovanie priaznivého stavu orla krikľavého – potravné biotopy v CHVÚ Slovenský kras
- Všeobecné odporúčané manažmentové opatrenia pre zachovanie priaznivého stavu orla krikľavého

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Úvod

- Národný lesnícky program SR
 - základný princíp – obhospodarovanie lesov trvalo udržateľným spôsobom, čo predpokladá rozvoj systému ekonomického zabezpečenia spoločenskej objednávky na prírodno-ochranné a ďalšie ekologické a sociálne funkcie lesov a služby lesného hospodárstva
 - Strategický cieľ 1: Podpora ekologického obhospodarovania lesov
 - Priorita 1: Podporovať prírode blízke hospodárenie v lesoch
 - Priorita 3: Podporovať zachovanie, zlepšovanie a zvyšovanie biodiverzity
 - Strategický cieľ 2: Zlepšovanie a ochrana životného prostredia
 - Priorita 4: Zmierňovať dosahy zmeny klímy a podporovať prispôsobovanie lesov účinkom klimatickej zmeny
 - Priorita 5: Zvýšiť ochranu lesov

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla kriľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Úvod

■ Zákon č. 326/2005 o lesoch

■ Účel zákona:

- zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií
- zabezpečenie diferencovaného (DH), odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch (TUH)

■ Vymedzenie pojmov:

- TUH - hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť funkcie lesov
- DH - cieľavedomý systém hospodárenia v lesoch, zohľadňujúci rozmanité prírodné, porastové, hospodárske, ekonomické a spoločenské podmienky a požiadavky uplatnené pri vyhotovení a realizácii PSoL

Manažmentové opatrenia v hniezdnych biotopoch

- zabezpečiť diferencovaný prístup v hospodárení v lese
- v lesoch ochranných a lesoch osobitného určenia pri vykonávaní lesohospodárskej činnosti rešpektovať nároky orla krikľavého
- v hospodárskych lesoch nachádzajúcich sa v CHVÚ Slovenský kras pri obnove lesných porastov zabezpečiť uplatňovanie výberkového a účelového hospodárskeho spôsobu

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v hniezdných biotopoch

- prehodnotiť existujúcu sieť lesných ciest z hľadiska reálnych potrieb lesného hospodárstva a ich vplyvu na fragmentáciu a ekologickú stabilitu hniezdných biotopov a zabezpečiť asanáciu „nadbytočných lesných ciest“

3.4.-11.4. 2014

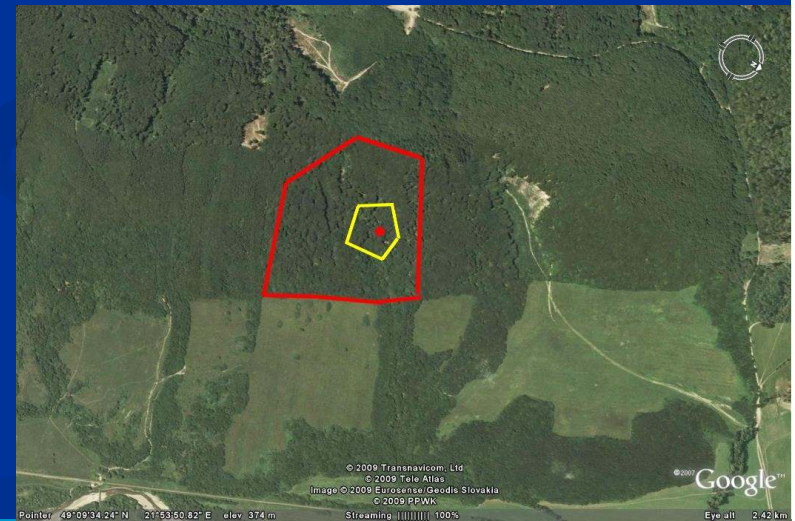
Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v hniezdných biotopoch

- zabezpečiť uplatňovanie systému tvorby ochranných zón v okolí všetkých aktívnych hniezd (hniezdo min. 1x/5 rokov) jednotlivých párov orla krikľavého s nasledovnými podmienkami:
 - a) ochranná zóna sa stanovuje v okruhu (polomere) min. 300 m od hniezdného stromu
 - b) neodstrániť alebo nepoškodiť hniezdny strom
 - c) v dobe rozmnožovania, tj. od 16.3. do 31.8. nevykonávať lesohospodársku činnosť v OZ

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v hniezdnych biotopoch

d) mimo doby rozmnožovania, tj. od 1.9. do 15.3.:

- vo vnútornej časti ochranej zóny v okruhu (polomere) minimálne 100 m od hniezdného stromu nezasahovať do vegetačného a pôdneho krytu

- vo vonkajšej časti ochranej zóny v okruhu (polomere) minimálne od 100 m do 300 m okolo hniezdného stromu resp. na celej takto vymedzenej OZ, pri hospodárení uplatňovať výlučne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob

3.4.-11.4. 2014

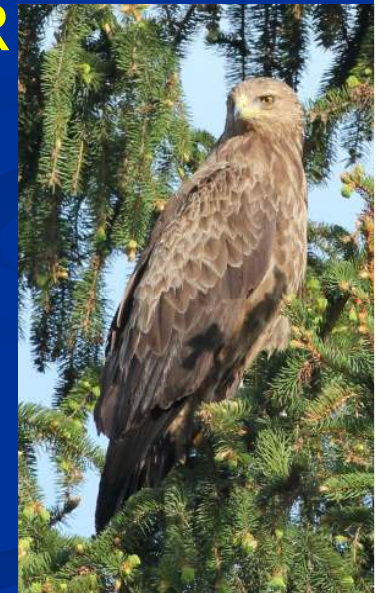
Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v hniezdnych biotopoch

- zabezpečiť zapracovanie uvedeného systému ochranných zón do programov starostlivosti o lesy (PSoL)
- zapojiť a sa do opatrení "Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a zachovanie lesa" a "Platby týkajúce sa sústavy Natura 2000" v rámci PRV SR 2014-2020 za účelom získania kompenzačných platieb za obmedzenie hospodárenia
- uplatňovať FSC certifikáciu obhospodarovania lesa za účelom environmentálne vhodného a trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (zdroj <http://www.fscslovakia.sk/>)

3.4.-11.4. 2014

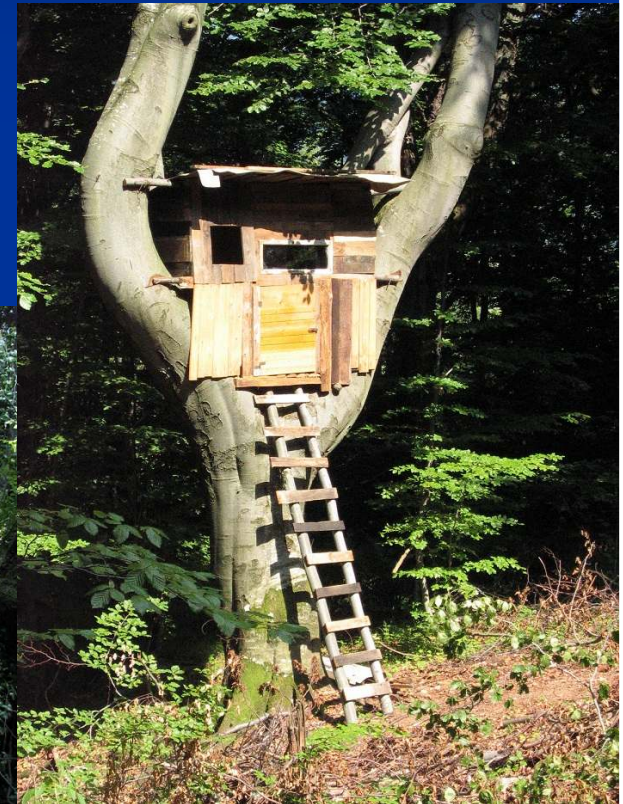
Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v hniezdnych biotopoch

- pri výkone práva poľovníctva miesto výstavby poľovníckych zariadení (najmä poľovnícke posedy) odsúhlasiť so ŠOP SR, vzhľadom na ich možný rušivý vplyv aj mimo rozsahu ochranej zóny (prienik doby lovu niektorých druhov poľovnej zveri s hniezdnym obdobím orlov – inkubácia a obdobie starostlivosti o malé mláďatá na hniezdach)

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla kriľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- zabrániť zalesňovaniu poľnohospodárskej pôdy
- zabrániť záberom poľnohospodárskej pôdy výstavbou solárnych elektrární a inej infraštruktúry a usmerniť ich výstavbu mimo poľnohospodárskej pôdy (napr. nevyužitá plocha v rámci zastavaných areálov poľnohospodárskych podnikov)
- zabrániť pestovaniu rýchlorastúcich drevín na poľnohospodárskej pôde na energetické účely
- s cieľom zachovania výmery TTP (lúk a pasienkov) zabrániť ich rozorávaniu a premene na iný druh pozemku

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- znížiť podiel nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (slnečnica, repka) v prospech takých poľnohospodárskych kultúr, ktoré sú v súlade s ekologickými nárokmi orla krikľavého (napr. viacročné krmoviny: d'atelina, lucerna, d'atelinotrávne miešanky) a súčasne podporujú chov oviec a hovädzieho dobytku
- časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávať a ponechať ich až do septembra – októbra, slamu z týchto plôch odstrániť, v prípade zvýšeného zarastania týchto plôch vegetáciou je možné vykonať mulčovanie

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- zabezpečiť vhodné obhospodarovanie TTP pravidelnou kosbou lúk a odvozom biomasy, extenzívnym pasením oviec a hovädzieho dobytku, v odôvodnených prípadoch aj mulčovaním a pri tvorbe TTP použiť stanovištne vyhovujúce druhy tráv
- na plochách TTP vylúčiť aplikáciu priemyselných hnojív a pesticídov
- pri aplikácii pesticídov na ornej pôde zabezpečiť odborný kvalifikovaný dozor a použiť len chemické prípravky, ktoré nie sú na zozname zakázaných prípravkov pre chránené vtáčie územia (zdroj <http://nrl.uvm.sk/>)

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- zabrániť opusteniu poľnohospodárskej pôdy
- neznižovať výmeru nelesnej drevinovej vegetácie (napr. z dôvodu jej výrubu za účelom výroby drevnej štiepky) a zabezpečiť ich vhodnú údržbu; pri výsadbe nelesnej drevinovej vegetácie použiť pôvodné druhy drevín
- zapojiť sa do jednotlivých podopatrení "Agroenvironmentálno-klimatického opatrenia" a opatrenia "Ekologické poľnohospodárstvo" v rámci PRV SR 2014-2020 za účelom získania kompenzačných platieb za obmedzenie hospodárenia

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- na všetkých plochách poľnohospodárskej pôdy pri mulčovaní, kosbe trávnych porastov a žatve poľnohospodárskych kultúr vždy postupovať smerom od stredu k okrajom alebo od jednej strany pozemku k druhej strane pozemku, pri kosbe a žatve používať výstražné zariadenia

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- dodržiavať zákonné požiadavky hospodárenia (ZPH) a štandardy dobrých environmentálnych a poľnohospodárskych podmienok (GAEC) v rámci uplatňovania krížového plnenia (Cross compliance - CC) poľnohospodárskymi subjektmi
- zabezpečiť elimináciu rizika zranení a úhynu na konštrukciách elektrických vedení ich postupným ošetrovaním zábranami a výstražnými prvkami na vodiče

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Manažmentové opatrenia v potravných biotopoch

- pri výkone práva poľovníctva miesto výstavby poľovníckych zariadení (najmä poľovnícke posedy) odsúhlasit' so ŠOP SR, vzhľadom na ich možný rušivý vplyv aj mimo rozsahu ochranej zóny (prienik doby lovu niektorých druhov poľovnej zveri s hniezdnym obdobím orlov – inkubácia a obdobie starostlivosti o malé mláďatá na hniezdach)

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Všeobecné manažmentové opatrenia

- vypracovať návrh na rozšírenie hraníc CHVÚ Slovenský kras cieľom zahrnúť aj potravné teritória jednotlivých párov orla krikľavého hniezdiacich v CHVÚ do CHÚ
- zosúladiť termíny zákazu vykonávania lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezd orla krikľavého a iných vtáčích druhov, uvedených v ustanovení § 2 ods. 1 vyhlášky MŽP SR č. 192/2010, ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Slovenský kras, s ekologickými nárokmi orla krikľavého uvedených v manažmentových opatreniach pre hniezdne biotopy (potreba zmeniť termín obdobia kalendárneho roka od 1.3. do 30.6. nasledovne: od 1.3. do 31.8)

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Všeobecné manažmentové opatrenia

- vypracovať a následne v praxi uplatňovať PS o CHVÚ a zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu pravidelne po uplynutí obdobia 10 rokov
- vypracovať a následne v praxi uplatňovať PS o orla krikľavého a zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu pravidelne po uplynutí obdobia 10 rokov
- zabezpečiť pravidelný monitoring populácie v CHVÚ
- zabezpečiť stálu propagáciu ochrany druhu a informovanosť odbornej a laickej verejnosti

3.4.-11.4. 2014

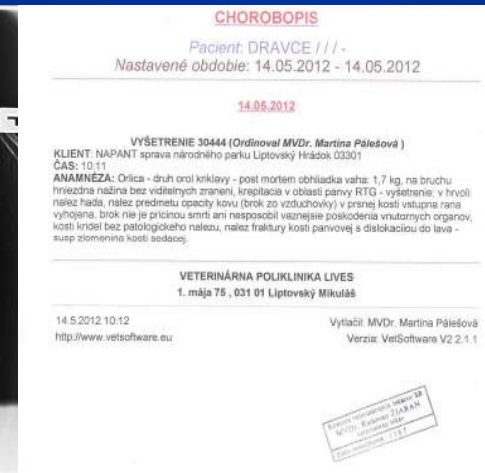
Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

Všeobecné manažmentové opatrenia

- zabezpečiť elimináciu rizika nezákonného odstrelu v spolupráci s príslušnými inštitúciami (Poľovnícke združenia, Polícia SR, OÚ, SIŽP, členovia Stráže prírody)
- zabezpečiť vymožitelnosť práva v prípadoch vtácej kriminality

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

LIFE 09 NAT/SK/000396 Conservation of *Aquila pomarina* in Slovakia
Ochrana orla kriľavého na Slovensku

Ďakujem za pozornosť!

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla kriľavého a existujúcich
kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský
Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce a Medzilaborce

